

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 13/2016-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou [REDAKČIA], [REDAKČIA], ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 125/2012, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČIA] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 125/2012 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 125/2012 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 600 € (slovom šesťsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 294,08 € (slovom dvestodevät'desiatštyri eur a osem centov), ktorú je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť na účet jeho advokátky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 13/2016-10 z 13. januára 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) z 28. mája 2015, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 125/2012.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ je ako žalobca účastníkom označeného súdneho konania vedeného na okresnom súde, v ktorom sa domáha od Slovenskej republiky v zastúpení Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky

zaplatenia sumy 58 687,44 € z titulu náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. K priebehu konania, ktoré sa začalo podaním jeho žaloby 20. júna 2012, uviedol, že prvé pojednávanie bolo nariadené na 27. január 2015, ktorého sa však nezúčastnil pre nevedomosť o jeho nariadení, keďže len 15. januára 2015 bol prepustený z väzby. Sťažnosť na prieťahy v konaní k rukám predsedníčky okresného súdu podal 24. februára 2015, pričom táto sťažnosť bola vyhodnotená ako dôvodná. Predsedníčka súdu v odpovedi z 12. marca 2015 uviedla, že predmetné konanie bolo poznačené prieťahmi z objektívnych dôvodov (nadmerná zaťaženosť súdneho oddelenia 9 C), a súčasne sťažovateľovi oznámila, že vec zaradila medzi sledované s režimom kontroly úkonov v spise každé tri mesiace. Do dňa podania sťažnosti sa vo veci uskutočnilo jedno pojednávanie – 14. apríla 2015, vec však rozhodnutá nebola ani na úrovni okresného súdu.

3. Vo vzťahu k jednotlivým kritériám, na ktoré ústavný súd prihliada pri posudzovaní porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sťažovateľ uviedol, že ide o jednoduchú vec po skutkovej, ako aj právnej stránke, ktorá má pre neho mimoriadny význam, a sám k zbytočným prieťahom v konaní nijako neprispel. Naopak, z dôvodov na strane okresného súdu sa 3 roky nachádza v stave právnej neistoty, čo považuje za neprípustné a ústavne nekonformné.

4. V petite sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v označenom konaní porušené boli. Ďalej žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať, priznal mu primerané finančné zadostučinenie v sume 3 000 € a náhradu trov konania v sume 294,08 €.

II.

5. Ústavný súd vyzval okresný súd, aby sa k prijatej sťažnosti vyjadril a oznámil, či trvá na ústnom pojednávaní. Okresný súd v liste doručenom ústavnému súdu 7. marca 2016 poukázal na priebeh konania, v ktorom sťažovateľ žaluje Slovenskú republiku za nesprávny úradný postup Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 K 1/2004 a s tým súvisiace znehodnotenie pohľadávky v konkurznom konaní. Okresný súd vo vyjadrení požiadal ústavný súd, aby pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia vzal do úvahy dôvody, pre ktoré došlo k vzniku priet'ahov, a prihliadol na to, že sťažovateľ podal sťažnosť v čase, keď bolo pojednávanie odročené z dôvodu záverečných rečí. Okresný súd zároveň uviedol, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.

6. Na výzvu ústavného súdu k vhodnosti ústneho pojednávania právna zástupkyňa sťažovateľa v prípise doručenom 4. februára 2016 uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

7. Po posúdení obsahu súdneho spisu v právnej veci sťažovateľa, sťažnosti a vyjadrenia k nej dospel ústavný súd na neverejnom zasadnutí senátu k záveru, že sťažnosť je dôvodná.

III.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

9. Účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov vymedzil ústavný súd vo svojej skoršej judikatúre tak, že *„Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota.“* (II. ÚS 26/95). Je však prirodzené a ústavný súd to už vo svojej judikatúre zdôraznil, že každé namietané porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, pričom tri základné kritériá sú: zložitosť veci, správanie účastníkov konania a postup súdu (napr. I. ÚS 3/00, alebo I. ÚS 7/02). Medzi kritériá, na ktoré ústavný súd tiež prihliada pri svojom rozhodovaní, patrí aj predmet sporu v posudzovanom konaní a význam konania pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02 alebo II. ÚS 32/02).

10. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo základom skúmania ústavného súdu, či postupom okresného súdu v predmetnom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z obsahu sťažnosti a vyjadrenia predsedníčky okresného súdu vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

- 20. júna 2012 podaná žaloba sťažovateľa,
- 10. júla 2012 súd uznesením vyzval žalovanú, aby sa vyjadrila k žalobe,
- 10. augusta 2012 žalovaná doručila svoje vyjadrenie k žalobe,
- 3. októbra 2012 súd doručil vyjadrenie žalovanej sťažovateľovi,
- 5. februára 2014 okresný súd žiadal krajský súd o zapožičanie spisu sp. zn. 8 K 1/2004,
- 17. februára 2014 krajský súd oznámil okresnému súdu, že spis nemôže zapožičať, pretože bol pripojený k inému spisu na Okresnom súde Bratislava III,
- 22. mája 2014 bol predmetný spis krajského súdu zapožičaný okresnému súdu,
- 23. septembra 2014 okresný súd nariadil pojednávanie na 27. január 2015,
- 27. januára 2015 okresný súd odročil pojednávanie na 14. apríl 2014 z dôvodu, že sťažovateľ si pre pobyt vo väzbe nemohol prevziať predvolanie na pojednávanie a tohto sa nezúčastnil,
- 14. apríla 2015 na pojednávaní sťažovateľ zobral žalobu v časti 34 687,44 € späť, pojednávanie bolo odročené na 4. jún 2015,
- 27. apríla 2015 súd uznesením zastavil konanie v späťvzatej časti,
- 4. júna 2015 bolo pojednávanie odročené pre účely prednesu záverečných rečí,
- 8. septembra 2015 okresný súd vyhlásil rozsudok,
- 12. novembra 2015 sťažovateľ podal odvolanie proti rozsudku,
- 18. decembra 2015 žalovaná doručila svoje vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľa,
- 11. januára 2016 sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu o vyrubení súdneho poplatku za odvolanie,
- 15. januára 2016 bol daný pokyn na predloženie spisu odvolaciemu súdu.

11. Po posúdení obsahu spisu v právnej veci sťažovateľa z hľadiska základných kritérií, na ktoré sa prihliada, ústavný súd konštatuje, že pokiaľ ide o zložitosť veci (právnú a skutkovú), predmetná vec je občianskoprávnou vecou, ktorá za štandardných okolností nevykazuje zvýšenú náročnosť.

Pri hodnotení správania sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd nezistil okolnosti, ktoré by mohli byť zohľadnené v jeho neprospech. Napokon takéto okolnosti nevyplynuli ani z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu.

V postupe okresného súdu v predmetnej veci zistil ústavný súd viaceré obdobia nečinnosti, rozhodujúcou však bola zistená nečinnosť okresného súdu v období októbra 2012 (vyjadrenie žalovanej k žalobe doručené sťažovateľovi) až január 2015 (prvé pojednávanie vo veci), keď konajúci okresný súd neučinil s výnimkou vyžiadania súvisiaceho spisu krajského súdu žiaden procesný úkon smerujúci k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa. Úkony okresného súdu teda v napadnutom konaní po dobu viac ako dvoch rokov nesmerovali k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru. V nasledujúcom období síce okresný súd vo veci priebežne konal a aj rozsudkom z 8. septembra 2015 vo veci rozhodol, nič to však nemení na závere, že celková dĺžka konania je zatiaľ štyri roky.

12. Ústavný súd preto výrokom tohto nálezu vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a keďže vec nie právoplatne skončená, súčasne prikázal okresnému súdu, aby vo veci ďalej konal bez zbytočných prietáhov.

IV.

13. Sťažovateľ v sťažnosti uplatnil aj svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 000 €. Z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že primerané finančné zadosťučinenie ústavný súd spravidla prizná vtedy, keď následky porušenia práv sťažovateľa (zbytočné prietahy v konaní) už nemožno napraviť či odstrániť (napr. III. ÚS 17/02, I. ÚS 97/09). Ústavný súd preto tretím výrokom nálezu priznal sťažovateľovi vychádzajúc z princípov spravodlivosti, z potreby zavŕšenia ochrany jeho práv a zo zodpovednosti okresného súdu za zbytočné prietahy v konaní primerané finančné zadosťučinenie v sume 600 €. Táto výška podľa ústavného súdu

primerane vyjadruje jeho ujmu spôsobenú právnou neistotou, a zároveň zohľadňuje skutočnosť, že po podaní jeho sťažnosti na prietahy predsedníčke okresného súdu a jej vyhodnotení ako dôvodnej okresný súd vo veci začal urýchlene konať a zatiaľ neprávoplatným rozsudkom z 8. septembra 2015 aj vec rozhodol. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde platí, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

14. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou [REDAKOVANÉ]. Advokátka vykonala dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti a jej podanie). Odmena za jeden úkon právnych služieb v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov je 1/6 z výpočtového základu, ktorý je 839 €, t. j. 139,83 €, a režijný paušál 8,39 €. Odmena advokátke za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom (za 2 úkony právnych služieb a 2 x paušálna náhrada) predstavuje sumu 296,44 €. Keďže sťažovateľ si uplatnil trovy konania len vo výške 294,08 €, ústavný súd mu ich priznal a rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku). Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2016